

Vergaderjaar 2004–2005

30 105 XI

**Wijziging van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2005
(wijziging samenhangende met de
Voorjaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

blz.

1. Leeswijzer	3
2. Het beleid	3
Overzicht belangrijkste suppletore uitgavenmutaties	3
Artikelsgewijze toelichting	5
Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)	5
2.2. De beleidsartikelen	5
Artikel 01. Strategische beleidsontwikkeling en monitoring	5
Artikel 02. Betaalbaarheid van het wonen	6
Artikel 03. Duurzame woningen en gebouwen	9
Artikel 04. Fysieke Stedelijke Vernieuwing	11
Artikel 05. Sociale kwaliteit van het wonen en de woonomgeving	13
Artikel 06. Versterken ruimtelijke kwaliteit stedelijke gebieden	14
Artikel 07. Verbeteren integrale milieukwaliteit op lokaal niveau	15
Artikel 08. Versterken ruimtelijke kwaliteit landelijke gebieden	17
Artikel 09. Versterken ruimtelijke kwaliteit in Europees verband	18
Artikel 10. Verbeteren nationale milieukwaliteit	19
Artikel 11. Tegengaan klimaatverandering en emissies	20
Artikel 12. Beheersen milieurisico's van stoffen, afval en straling	22
Artikel 13. Handhaving	23
Artikel 14. Huisvesting Koninklijk Huis, Hoge Colleges van Staat en Ministerie van Algemene Zaken	25
2.3. De niet-beleidsartikelen	26
Artikel 15. Algemeen	26
Artikel 16. Nominaal en onvoorzien	28
Wetsartikel 2 (begroting agentschap «Rijksgebouwendienst»)	29
3. Agentschapsbegroting «Rijksgebouwendienst»	29

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Bij een wetsvoorstel tot een begrotingswijziging wordt geen algemene toelichting opgenomen. De beleidsinhoudelijke toelichting bij de begroting(sstaat) wordt opgenomen in onderdeel B van de memorie van toelichting (de begrotingstoelichting).

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2005 wijzigingen aan te brengen in:

- a. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI);
- b. de begrotingsstaat inzake het agentschap «Rijksgebouwendienst» van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
S. M. Dekker

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

De suppletore begroting geeft een geactualiseerd beeld van de uitvoering van de begroting van het lopende jaar en de nieuwe beleidsplannen die het Kabinet wil uitvoeren. De suppletore begroting is bedoeld om (tussentijds) afwijkingen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting voor te leggen aan de Staten-Generaal. Door onder andere inzicht te verschaffen in de financiële consequenties van beleidsvoornemens wordt aan de allocatie- en autorisatiefunctie tegemoet gekomen.

In de artikelsgewijze toelichting worden alle mutaties in de volgorde van de begrotingsartikelen van de begrotingsstaat opgenomen. Technische mutaties c.q. beleidsmatig niet relevante mutaties worden slechts cijfermatig gepresenteerd. Alleen indien er sprake is van een grote omvang worden ook technische mutaties nader toegelicht. De beleidsmatig relevante mutaties worden nader omschreven in de toelichting waarbij het bijbehorende mutatiebedrag wordt genoemd. Een beleidsmatige mutatie is het gevolg van gevoerd beleid en is dus te beïnvloeden (b.v. beleidsintensivering en -extensivering, beleidswijzigingen met financiële gevolgen, afwijkingen uit hoofde van behoorlijk bestuur).

De stand 1e suppletore begroting samenhangende met de Voorjaarsnota, wordt opgebouwd door middel van mutaties op de stand ontwerp-begroting. De mutaties worden in de tabel «budgettaire gevolgen van beleid» op instrumentniveau gesaldeerd opgenomen. Indien mutaties worden toegelicht op instrumenten waarbij sprake is van een saldering, worden deze afzonderlijk zichtbaar gemaakt.

In tabel «budgettaire gevolgen van beleid» is allereerst een nadere uitsplitsing van de uitgaven naar «apparaats-» en «programmageden» gemaakt. Het artikelonderdeel «programma» wordt vervolgens uitgesplitst naar operationele doelen welke weer zijn opgebouwd uit (financiële) beleidsinstrumenten. Dit biedt de Kamer beleidsmatig relevante en duidelijke aangrijpingspunten om de begrotingsuitvoering kritisch te volgen en eventueel wijzigingen aan te brengen.

Volledigheidshalve wordt vermeld dat in de tabellen een kolom is opgenomen met daarin mutaties die voortvloeien uit een amendement of de Nota van Wijziging.

2. HET BELEID

Overzicht belangrijkste suppletore uitgavenmutaties

In onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletore mutaties op gesaldeerd instrumentniveau weergegeven gevolgd door een korte toelichting. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende artikel.

(bedragen in € 1000)

	Uitgaven	Artikelnr:
Stand Begroting 2005	€ 3 126 679	
Belangrijkste suppletore mutaties:		
1. Huursubsidie	€ 42 300	2

	Uitgaven	Artikelnr:
Stand Begroting 2005	€ 3 126 679	
2. Energiepremieregeling (EPR)	€ 9 768	3
3. Investerings stedelijke vernieuwing	€ 53 977	4
4. Subsidies uitvoering Bodemsanering	- € 12 844	7
5 Investerings (Rijkshuisvesting)	€ 12 056	14
6. Overige mutaties	- € 2 881	
Stand 1^e suppletore begroting	€ 3 229 055	

Toelichting:

1. Betreft het saldo van verschillende mutaties binnen de huursubsidie. De toename van de huursubsidie-uitgaven wordt met name veroorzaakt door een tegenvallende inkomensontwikkeling.
2. Betreft hier o.a. de doorwerking van een kasschuif uit 2004 en de fase-ring van de budgetten voor de nieuwe Energie Premie Regeling naar latere jaren.
3. Betreft hier hoofdzakelijk het effect van de opname van bodem-saneringsbudgetten (welke reeds voor het ISV bestemd waren) in het totaal budget ISV-2.
4. Betreft hier grotendeels de toevoeging van budgetten uit de algemene middelen (ter compensatie voor de Wet Belasting op Milieugrondslag en sanering waterbodems) en de toevoeging van bodemsanerings-budgetten aan het totaal budget ISV-2.
5. Betreft een aantal investeringen in de huisvesting van Hogere Colleges van Staat, het Koninklijk Huis en de beveiligingsmaatregelen rond het Binnenhofterrein.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

2.2. De beleidsartikelen

Artikel 01. Strategische beleidsontwikkeling en monitoring

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	79 216		3 894	83 110	- 1 602	- 1 602	- 1 602	- 1 602
Uitgaven:	77 789	0	7 824	85 613	- 1 602	- 1 602	- 1 602	- 1 602
Programma:	58 365	0	4 082	62 447	- 1 437	- 1 446	- 1 446	- 1 446
Strategische beleidsontwikkeling:	1 156	0	0	1 156	0	0	0	0
Beleidsnota's en wetten ruimte	250			250				
Nationaal initiatief voor duurzame ontwikkeling	906			906				
Aanpassen plannen lagere overheden	0			0				
Monitoring en kaderstelling	56 545	0	4 082	60 627	- 1 427	- 1 435	- 1 435	1 435
Kennisontwikkeling en onderzoek wonen	10 575		80	10 655	- 920	920	- 920	- 920
Kennisontwikkeling en onderzoek ruimte	933			933				
Bijdrage Planburo RO	2 498			2 498	- 56	- 56	- 56	- 56
Bijdrage RIVM	42 539		4 002	46 541	- 451	- 459	- 459	- 459
Overig programma:	664	0	0	664	- 10	- 11	- 11	- 11
Subsidies vakorganisaties	459			459	- 10	- 11	- 11	11
Communicatie-instrumenten	205			205				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	19 424	0	3 742	23 166	- 165	- 156	- 156	- 156
Apparaat:								
VROM-raad	2 201			2 201	- 50	- 51	- 51	- 51
Forum/RMNO/WAR	1 975			1 975	- 42	- 31	- 31	- 31
Ruimtelijk Planbureau	3 983			3 983	- 90	- 91	- 91	91
Kenniscentrum Aanbesteden Bouw	2 400			2 400				
Nederlandse Emissie Autoriteit (Nea)	0		3 725	3 725				
Apparaat DGW	4 228		17	4 245	17	17	17	17
Apparaat DGR	2 996			2 996				
Apparaat DGM	1 641			1 641				
Ontvangsten:	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting relevante mutaties:

Instrument : Nederlandse Emissie Autoriteit (NEa)

Ten behoeve van de oprichting van de Nea wordt er vanuit Directoraat Generaal Milieu € 3,725 mln beschikbaar gesteld. De Nea zal zich richten op het toezicht en de handhaving van wetten regelgeving op het gebied van No_x en CO₂ emissiehandel.

Artikel 02. Betaalbaarheid van het wonen

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	1 685 944		916 692	2 602 636	30 600	67 500	125 500	144 600
Uitgaven:	1 685 310	0	45 892	1 731 202	84 300	117 500	182 100	209 700
Programma:	1 634 636	0	45 892	1 680 528	84 300	117 500	182 100	209 700
Betaalbare woonkeuze huren:	1 607 818	0	41 992	1 649 810	81 300	115 400	185 000	211 400
Huursubsidie	1 561 358		42 300	1 603 658	76 300	115 400	185 0 00	211 400
Bijdrage huurlasten	40 103		- 1 900	38 203	5 000			
Kostenvergoeding verhuurders	0			0				
Bijdragen nieuwbouw huurwoningen	6 357			6 357				
Eénmalige bijdrage huurbeleid	0		1 592	1 592				
Afkoop DKP-subsidies beleggers en particulieren	0			0				
Afkoop subsidies NWI's	0			0				
Compensatie huurders Enschede	0			0				
Betaalbare woonkeuze kopen:	23 221	0	3 900	27 121	3 000	2 100	- 2 900	- 1 700
Bevordering eigen woningbezit	1 412		0	1 412	- 300	- 500	- 500	- 800
Bijdragen woningen marktsector en premiekoop	21 800		3 900	25 700	3 300	2 600	- 2 400	- 900
Gewenningssubsidie-regeling eigen woningbezit	9			9				
Versterking positie burger bij huur en koop:	1 508	0	0	1 508	0	0	0	0
Subsidie woonconsumentenorganisaties	1 508			1 508				
Overig programma:	2 089	0	0	2 089	0	0	0	0
Afkoop subsidies woonwagens	0			0				
Woonwagens	0			0				
Kennisoeverdracht, experimenten e.a. 45			45					
Onderzoek DGW	737			737				
Communicatie-instrumenten	500			500				
Nader aan te wijzen	807			807				
Apparaat:	50 674	0	0	50 674	0	0	0	0
Apparaat:								
Juridische instrumenten	327			327				
Apparaat DGW	12 650			12 650				
Uitvoering huursubsidie	36 485			36 485				
Uitvoering eigen woning-regelingen	1 212			1 212				
Ontvangsten:	91 640		9 700	101 340	- 10 900	- 22 100	- 18 500	- 19 100

Toelichting relevante mutaties:

Instrument : Huursubsidie

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^o suppletore begroting:		
1. Vorderingen	0	26 400
2. Nabetalingen en oude verplichtingen	- 4 700	- 4 700
3. Doorwerking ontwikkeling ABW-uitkeringen	- 9 800	- 12 400
4. Doorwerking huishoudensontwikkeling	- 7 300	- 7 900
5. Doorwerking voorraadontwikkeling	- 3 500	- 3 400
6. Realisatiegegevens	15 000	15 000
7. Huurontwikkeling	- 14 900	7 000
8. Inkomenseffecten	79 000	0
9. AWIR	20 000	1 700
10. Aanpassingen verplichtingenraming AWIR	857 400	0
11. Overige mutaties	- 13 100	20 600
Totaal	918 100	42 300

Toelichting:

Ad 1) *Vorderingen*

De raming van de huursubsidie-uitgaven bevat toekenningen, die later worden verlaagd of waarop een nihilbeschikking volgt. De recente ervaringen met subsidiejaar 2003/2004 en 2004/2005 geven aanleiding tot een opwaartse bijstelling van de terug te vorderen uitgaven. Dit betekent een verhoging van de uitgaven per jaar (2005 is € 26,4 mln en structureel is sprake van ruim € 21 mln), die evenwel in latere jaren wordt teruggevorderd.

Ad 2) *Nabetalingen en oude verplichtingen*

Bij de nabetalingen ontstaat er een incidenteel verschil in de jaren 2006 en 2007 vanwege de invoering van de AWIR en de overschakeling op het actueel inkomen in 2006 samenhangend met de AWIR. Aangenomen is dat de nabetalingen – die samenhangen met inkomenscontroles achteraf – voor het subsidiejaar 2006 pas in 2008 zullen plaatsvinden als de inkomens in dezelfde mate definitief zijn vastgesteld als in de huidige situatie. Dit betekent dat in de jaren 2006 en 2007 alleen nabetalingen zullen plaatsvinden voor subsidiejaren van voor de AWIR.

Ad 3) *Doorwerking ontwikkeling ABW-uitkeringen*

Het aantal uitkeringen ligt in de subsidiejaren 2004/2005 en 2005/2006 lager dan verondersteld in de vorige raming. Dit leidt in 2005 en 2006 tot lagere uitgaven bij de huursubsidie. In de jaren daarna ligt het aantal ABW-uitkeringen hoger dan eerder verondersteld. Dit leidt met ingang van 2007 tot hogere huursubsidie-uitgaven.

Ad 4) *Doorwerking huishoudensontwikkeling*

Eén van de inputvariabelen voor de raming van de huursubsidie betreft de ontwikkeling van het aantal huishoudens in Nederland. Het totaal aantal huishoudens is in de huidige raming lager dan verleden jaar verondersteld. Dit leidt tot lagere huursubsidie-uitgaven.

Ad 5) *Doorwerking voorraadontwikkeling*

Het totaal aantal huurwoningen in Nederland is ten opzichte van de vorige raming iets gedaald. Dit betekent net als bij de huishoudensontwikkeling iets lagere huursubsidie-uitgaven.

Ad 6) *Realisatiegegevens*

In de tweede suppletore begroting 2004 is aangegeven dat de inkomensontwikkeling voor twee achtereenvolgende jaren (subsidiejaar 2003/2004 en 2004/2005) voor de bovenminimale inkomens lager uitkwam, dan was geraamd. Dit leidt tot een stijging van de gemiddelde bijdrage met een structurele doorwerking voor de subsidiejaren daarna. Dit zelfde geldt voor een – bescheiden – bijstelling naar boven van de ontwikkeling van het volume.

Ad 7) *Huurontwikkeling*

In de nieuwe huursubsidieraming zijn de effecten van de modernisering van het huurbeleid verwerkt. Dit leidt in 2005 en 2006 tot lagere uitgaven. Structureel is sprake van hogere uitgaven.

Ad 8) *Inkomenseffecten*

Op basis van de MEV 2005 kan worden geconcludeerd dat het vorig jaar veronderstelde verschil tussen de ontwikkeling van het referentie- en minimuminkomen grotendeels is verdwenen. Ten opzichte van de raming van vorig jaar ligt de ontwikkeling van het referentie-inkomen lager en van het minimuminkomen hoger waardoor ze nagenoeg een zelfde ontwikkeling laten zien. Tevens ligt de actuele ontwikkeling van het inkomen van de bovenminimale huishoudens lager, vergeleken met de raming van vorig jaar. Als gevolg van deze inkomenseffecten zal ondermeer voor een grote groep bovenminimale inkomens de eigen bijdrage minder snel stijgen dan vorig jaar verondersteld.

Deze inkomensontwikkelingen leiden tot structureel hogere huursubsidie-uitgaven.

Ad 9) *AWIR*

Om de inkomenseffecten van de overgang naar het verzamelinkomen in het kader van de AWIR te beperken, zijn maatregelen getroffen die leiden tot structureel hogere uitgaven van € 20 mln per jaar.

Ad 10) *Aanpassingen verplichtingenraming AWIR*

De verplichtingenraming 2005 wordt in samenhang met de invoering van de AWIR aanzienlijk verhoogd. In 2005 zullen verplichtingen worden aangegaan voor een beperkte instroom in de tweede helft van het subsidiejaar 2004–2005, voor het halve subsidiejaar 2005 en voor het subsidiejaar 2006. Zonder AWIR zouden voor het hele subsidiejaar 2005–2006 de verplichtingen in de raming worden opgenomen. Qua omvang vergelijkbaar met de verplichtingen voor het subsidiejaar 2006. Derhalve zal in 2005 voor ongeveer een half jaar extra aan verplichtingen worden aangegaan. Dit betreft een ramingstechnische aanpassing.

Afwijking regelgeving huursubsidie

Het controle- en M&O beleid rond de huursubsidie vertoont tekortkomingen als gevolg van de gebrekkige kwaliteit van de GBA-administraties (die worden gehanteerd t.b.v. de controle op de bewonings situatie). Om de tijdige uitbetaling van huursubsidie te kunnen garanderen, zijn hiervoor de zogeheten BSF-foutcodes «uitgezet», waardoor feitelijk sprake is van afwijking van de regelgeving. Ter compensatie zal, binnen het lopende tijdvak, een steekproef worden uitgevoerd. Dit is ook reeds gemeld in de Slotwet 2004.

Instrument: Bijdragen woningen marktsector en premiekoop

Minder intrekkingen bijdragen premiekoopwoningen (€ 3,9 mln in 2005, voor doorwerking zie tabel)

Als gevolg van lager geraamde intrekkingen uit hoofde van inkomens-

toetsen is er in de jaren 2005–2007 sprake van tekorten. Dit hangt samen met tegenvallende economische ontwikkelingen.

Ontvangsten artikel 2

Op dit artikel hebben in de ontvangstensfeer de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Ontvangsten
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:	
1. Bijstelling volume en gemiddeld vorderingbedrag	- 5 900
2. Doorwerking 2004 ontvangsten individuen	18 600
3. Overige mutaties	- 3 000
Totaal	9 700

Ad 1) *Bijstelling volume en gemiddeld vorderingbedrag*

Op basis van ervaringsgegevens van met name het subsidiejaar 2003–2004 heeft een bijstelling plaatsgevonden van het geraamde volume vorderingen en het gemiddelde bedrag per vordering. Dit leidt tot structureel lagere ontvangsten.

Ad 2) *Doorwerking 2004 ontvangsten individuen*

Door een vertraging bij de opstart van het project «Versnelde inning» zijn in 2004 vorderingen later ingesteld dan geraamd. Hierdoor is een deel van de terugbetalingen niet meer in 2004 gerealiseerd. In samenhang hiermee wordt de ontvangstenraming voor individuen voor met name 2005 en 2006 met in totaal circa € 36 mln verhoogd.

Artikel 03. Duurzame woningen en gebouwen

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005				
Verplichtingen:	52 543	- 700	- 7 818	44 025	6 703	1 153	653	- 97
Uitgaven:	202 538	- 700	11 085	212 923	- 6 447	14 953	11 003	3 353
Programma:	199 304	- 700	11 085	209 689	- 6 447	14 953	11 003	3 353
Garanderen minimale kwaliteit van woningen en gebouwen:	0	0	0	0	0	0	0	0
Toegankelijkheid Rijks-huisvesting	0			0				
Verbeteren kwaliteit woningen en gebouwen en stimuleren innovatie:	43 466	- 700	10 414	53 180	- 7 600	13 800	10 350	3 450
Duurzaam bouwen	0			0				
Regeling sanering loden leidingen	1 082		646	1 728				
Energiebesparing								
Rijkshuisvesting	1 543			1 543				
Duurzaam bouwen								
Rijkshuisvesting	0			0				
Regeling Energiebesparing huishoudens met lagere inkomens	2 435			2 435				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Programma energie-budgetten	17 137	- 700		16 437				
Energiepremieregeling (EPR)	20 000		9 768	29 768	- 7 600	13 800	10 350	3 450
Innovatief bouwen	1 269			1 269				
Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw:	1 705	0	671	2 376	1 153	1 153	653	- 97
Coördinatie rijksopdrachtgeverschap in de bouw	1 705		671	2 376	1 153	1 153	653	- 97
Overig programma:	154 133	0	0	154 133	0	0	0	0
Budget BWS 1995	0			0				
Budget BWS 1992-1994	149 093			149 093				
Volkshuisvestingsinstellingen, experimenten en kennisoverdracht	1 836			1 836				
Onderzoek RGD	295			295				
Onderzoek DGW	2 659			2 659				
Communicatie-instrumenten	250			250				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	3 234	0	0	3 234	0	0	0	0
Apparaat:				0				
Juridische instrumenten	325			325				
Apparaat DGW	2 909			2 909				
Ontvangsten:	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Energiepremieregeling (EPR)

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Afwikkeling eindafrekening EPR 2003 in 2005	3 500	30 000
2. Aanpassing budgetfasering nieuwe tenderregeling EPR	- 5 550	- 20 000
3. Overige mutaties	0	- 232
Totaal	- 2 050	9 768

Toelichting

Ad 1) *Afwikkeling eindafrekening EPR 2003 in 2005*

Het betreft hier de doorwerking van een kas- en verplichtingschuif uit de 2^e suppletore 2004 en Slotwet 2004. De afwikkeling van de eindafrekeningen van de energiebedrijven zal in 2005 worden afgerond. Dit heeft o.a. te maken met een andere wijze van uitvoeren van de accountantscontrole bij de energiebedrijven, waarbij de rechtmatigheid van de toegekende bijdragen voorop zal staan.

Ad 2) *Aanpassing budgetfasering nieuwe tender EPR*

De fasering van de budgetten voor de nieuwe Energie Premie Regeling

wordt aangepast in verband met het eind 2005 invoeren van een tender-regeling en een gemiddelde looptijd van de projecten van drie jaar.

Incidentele subsidies (vermelding in 1e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

Aan Nieman Adviesburo B.V. is een bijdrage van € 1 785 verleend voor het samenstellen van een artikel over de VROM-brochure «Vluchten bij brand; handreiking voor gebruiksvergunningen». Op deze manier wil VROM de brochure onder de aandacht brengen van gemeenten en bouwpartijen.

In het kader van de architectenopleiding aan de TU Delft is een bijdrage van € 1000 verleend aan Forum voor Volkshuisvesting voor een studiereis naar Marokko. Deze studie reis heeft als onderwerp de volkshuisvestings-situatie in Marokko.

Artikel 04. Fysieke Stedelijke Vernieuwing

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	1 236 898		369 682	1 606 580	8 500	8 500	8 500	8 500
Uitgaven:	400 742	0	- 19 182	381 560	47 192	52 496	49 371	51 575
Programma:	394 835	0	- 19 182	375 653	47 192	52 496	49 371	51 575
Herstructurering en nieuwbouw:	392 385	0	- 19 182	373 203	47 192	52 496	49 371	51 575
Budget BLS	136 747		- 68 659	68 088	- 14 485	- 8 881	- 13 821	- 17 117
Planologische en woningbouwknelpunten VINEX	1 800			1 800				
Stimulering herstructurering woningvoorraad	0			0				
Stedelijke vernieuwing Lelystad	3 176			3 176				
Grondzaken-instrumentarium	0			0				
Investerings stedelijke vernieuwing	217 407		53 977	271 384	61 677	62 877	62 192	66 692
Innovatiebudget stedelijke vernieuwing	33 255		- 4 500	28 755		- 1 500	1 000	2 000
Overig programma:	2 450	0	0	2 450	0	0	0	0
Volkshuisvestingsinstellingen, experimenten en kennisoverdracht	336			336				
Onderzoek DGW	1 989			1 989				
Communicatie-instrumenten	125			125				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaatsuitgaven:	5 907	0	0	5 907	0	0	0	0
Apparaat:								
Juridische instrumenten	217			217				
Apparaat DGW	5 690			5 690				
Ontvangsten:	2 671			2 671				

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Budget BLS

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^o suppletore begroting:		
1. Aanpassing meerjaren raming convenanten BLS	0	- 36 532
2. Overboeking middelen VINAC kleine bodemsanering	- 167 792	- 28 127
3. Doorschuiven verplichtingenbudget 2004 naar 2005	214 800	
4. Overige mutaties	- 32 868	- 4 000
Totaal	14 140	- 68 659

Toelichting:

Ad 1) *Aanpassing meerjaren raming WBA convenanten BLS*

Met andere overheden zijn afspraken gemaakt over het aantal te realiseren nieuwbouwwoningen in de periode 2005 – 2009. De daarbij te hanteren subsidietechniek zal nog verder wordt uitgewerkt in het Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005 (BLS). Aan de hand van de afgesproken bouwproductie en de nieuwe subsidiebepalingen is de raming van de uitgaven aangepast. Die leidt tot de aangegeven begrotingsmutatie.

Ad 2) *Overboeking middelen VINAC kleine bodemsanering*

Met ingang van 2005 worden de middelen «VINAC kleine bodem» die bij het budget van BLS stonden verantwoord op het instrument ISV. Dit maakt een overboeking naar instrument Investerings Stedelijke Vernieuwing noodzakelijk.

Ad 3) *Doorschuiven verplichtingenbudget 2004 naar 2005*

Zie ook 2° suppletore 2004. Het niet meer in 2004 te verplichten budget voor (met name) «kleine bodemsanering» VINAC en particulier opdrachtgeverschap wordt doorgeschoven naar 2005.

Instrument: Investerings stedelijke vernieuwing

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^o suppletore begroting:		
1. Overheveling budget bodemsanering in ISV-2 naar totaal budget ISV-2	152 750	23 050
2. Overboeking middelen VINAC kleine bodemsanering	167 792	28 127
3. Overige mutaties	35 000	2 800
Totaal	355 542	53 977

Toelichting:

Ad 1) *Overheveling budget bodemsanering in ISV-2 naar totaal budget ISV-2*

Het budget voor bodemsanering in ISV-2 bedraagt circa € 153 mln in de periode 2005–2009. Dit budget wordt overgeboekt van het artikel voor bodemsanering naar het artikel voor ISV (zie ook Subsidies uitvoering

bodemsanering), waar het onderdeel gaat uitmaken van het totale ISV-2 budget.

Ad 2) Overboeking middelen VINAC kleine bodemsanering

Zie toelichting bij instrument: Budget BLS

Algemene toelichting BLS (vermelding in 1e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

Via convenanten zijn met andere overheden afspraken gemaakt met name over het aantal te realiseren nieuwbouwwoningen en over de bijdrage die daar vanuit VROM tegenover staat. De precieze condities zullen worden vastgelegd in het nog vast te stellen Besluit Locatiegebonden Subsidies 2005. Vooruitlopend op de formele vaststelling van die wetgeving zullen de uit de convenanten voortvloeiende bijdragen reeds worden verstrekt. Het gaat daarbij om de bijdragen voor 2005 aan convenantpartners, voor een totaal bedrag van circa € 70 mln. Dit bedrag wordt als volgt gespecificeerd:

Regio	Subsidie	Regio	Subsidie
ROA	€ 14 055 600	Drenthe/Emmen	€ 164 346
SRR	€ 9 533 862	Zwolle/Kampen	€ 563 973
Haaglanden	€ 7 102 940	Stedendriehoek	€ 1 814 849
BRU	€ 8 156 850	Utrecht/Amersfoort	€ 1 540 227
KAN	€ 6 398 018	Noord Holland	€ 4 732 000
Twente	€ 1 733 729	Zuid Holland	€ 3 511 404
SRE	€ 3 710 530	Zeeland	€ 632 775
Groningen/Assen	€ 2 056 055	Noord-Brabant	€ 2 509 650
Friesland	€ 390 000	Limburg	€ 1 216 219

Artikel 05. Sociale kwaliteit van het wonen en de woonomgeving

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	1 243			1 243				
Uitgaven:	26 318	0	0	26 318	0	0	0	0
Programma:	25 836	0	0	25 836	0	0	0	0
Bevorderen vernieuwing beleid voor wonen en zorg:	25 075	0	0	25 075	0	0	0	0
Huisvesting gehandicapten	17 785			17 785				
Woonzorgstimulerings-regeling	7 290			7 290				
Bevorderen sociale kwaliteit in de woonomgeving:	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociale vernieuwing	0			0				
Overig programma:	761	0	0	761	0	0	0	0
Kennisoverdracht, experimenten e.a. 45			45					
Onderzoek DGW	340			340				
Communicatie-instrumenten	376			376				
Nader aan te wijzen	0			0				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Apparaat:	482	0	0	482	0	0	0	0
Apparaat:								
Juridische instrumenten	217			217				
Apparaat DGW	265			265				
Ontvangsten:	0	0		0				

Incidentele subsidies (vermelding in 1^e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

In het kader van het Actieplan Wonen en Zorg is een bijdrage van € 10 710 verleend aan de Stichting Pro Veres voor de ontwikkeling van een spoorboekje zorgsteunpunten. Deze brochure is gericht op het realiseren van eerstelijns multidisciplinaire gezondheidscentra met zorgsteunpunten.

Artikel 06. Versterken ruimtelijke kwaliteit stedelijke gebieden

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	32 029			32 029				
Uitgaven:	32 305	0	3 933	36 238	0	0	0	0
Programma:	27 848	0	3 933	31 781	0	0	0	0
Verbeteren stedelijke inrichting:	6 750	0	3 933	10 683	0	0	0	0
Investeringsbijdrage overkapping A2	0			0				
Investeringsbijdrage Nieuwe Sleutelprojecten	900			900				
Investeringsbijdragen Vijfde Nota uit FES-fonds	400		3 933	4 333				
Stimuleringsregeling intensief ruimtegebruik	180			180				
Stimuleren opzet digitale bestemmingsplannen	0			0				
Investeringsbijdrage uitvoering verstedelijking	5 270			5 270				
Cultuurhistorische identiteit:	15 560	0	0	15 560	0	0	0	0
Belvedere	2 560			2 560				
Beheer rijksmonumenten	13 000			13 000				
Architectonische kwaliteit:	4 433	0	0	4 433	0	0	0	0
Architectuurbeleid	4 433			4 433				
Overig programma:	1 105	0	0	1 105	0	0	0	0
Overig stedelijk	55			55				
Onderzoek RGD	295			295				
Onderzoek DGR	575			575				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Communicatie-instrumenten Nader aan te wijzen	180 0			180 0				
Apparaat:	4 457	0	0	4 457	0	0	0	0
Apparaat:								
Juridische instrumenten	260			260				
Apparaat DGR	4 197			4 197				
Ontvangsten:	9 357		3 933	13 290				

Artikel 07. Verbeteren integrale milieukwaliteit op lokaal niveau

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	908 158		- 143 680	764 478	- 4 863	- 4 651	- 788	2 753
Uitgaven:	194 658	0	2 681	197 339	- 21 828	- 23 861	- 23 672	- 27 497
Programma:	185 395	0	2 541	187 936	- 21 972	- 24 113	- 23 995	- 27 820
Lokale milieukwaliteit:	4 897	0	665	5 562	386	472	370	370
Subsidies gebiedsgericht milieubeleid	0		301	301	70	70	70	70
Overige instrumenten lokale milieukwaliteit	4 897		364	5 261	316	402	300	300
Uitvoering bodemsanering:	128 751	0	- 5 018	123 733	- 21 258	- 23 376	- 23 258	- 27 343
Subsidies uitvoering bodemsanering	128 595		- 12 844	115 751	- 28 758	- 30 876	- 30 758	- 34 843
Bodemsanering VINEX	0		469	469				
Overige instrumenten uitvoering bodemsanering	156		7 357	7 513	7 500	7 500	7 500	7 500
Geluidreductie:	30 976	0	- 107	30 869	0	0	0	0
Subsidies geluidreductie railverkeer	0			0				
Subsidies geluidreductie wegverkeer	0			0				
Overige instrumenten geluidreductie	5 348		- 107	5 241				
Subsidies geluidreductie	25 628			25 628				
Waarborgen externe veiligheid:	19 506	0	8 654	28 160	- 281	- 304	- 304	- 129
Instrumenten waarborgen externe veiligheid	19 506		8 654	28 160	- 281	- 304	- 304	- 129
Overig programma:	1 265	0	- 1 653	- 388	- 819	- 905	- 803	- 718
Overige instrumenten DGM	823		- 823	0	- 503	- 503	- 503	- 418
Onderzoek DGM	317		- 830	- 513	- 316	- 402	- 300	- 300
Communicatie-instrumenten Nader aan te wijzen	125 0			125 0				
Apparaat:	9 263	0	140	9 403	144	252	323	323

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Apparaat:								
Juridische instrumenten	841			841				
Apparaat DGM	7 422		140	7 562	167	252	323	323
Adviesraad Gevaarlijke Stoffen	1 000			1 000	- 23			
Ontvangsten:	0		469	469				

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Subsidies uitvoering bodemsanering

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Overboeking budget bodemsanering in ISV-2 naar totaal budget ISV-2	- 152 750	- 23 350
2. Compensatie Wet Belasting op milieu-grondslag (WBM)	8 050	8 050
3. Sanering Waterbodems	9 260	9 260
4. Overige mutaties	- 11 591	- 7 206
Totaal	- 146 629	- 12 844

Toelichting:

Ad 1) *Overboeking budget bodemsanering in ISV-2 naar totaal budget ISV-2*

Zie toelichting instrument: Investerings Stedelijke Vernieuwing.

Ad 2) *Compensatie Wet Belasting op Milieugrondslag (WBM)*

De vrijstelling van de heffing op basis van de Wet Belasting op Milieugrondslag op niet-reinigbare grond is afgeschaft. Hierdoor ontstaan voor ontvangers van bodemsaneringssubsidies extra kosten bij het storten van niet-reinigbare grond. Dit leidt één op één tot extra belastingontvangsten. Deze worden toegevoegd aan de subsidiebudgetten zodat de subsidieontvangers worden gecompenseerd voor de extra kosten. Op het instrument op artikel 12 «Subsidies stoffenbeleid» is ook een gedeelte (€ 1,24 mln) voor de WBM compensatie terecht gekomen.

Ad 3) *Sanering Waterbodems*

In april 2002 is een kabinetsreactie uitgebracht op het tienjarensce-nario waterbodems. Besloten is tot een versnelling van de sanering van waterbodems. Het daarvoor gereserveerde budget wordt aan de VROM-begroting toegevoegd.

Instrument: Instrumenten waarborgen externe veiligheid

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Aanvullende Post Externe Veiligheid	0	10 000
2. Overige mutaties	347	- 1 346
Totaal	347	8 654

Toelichting:

Ad 1) Aanvullende Post Externe Veiligheid

In 2004 is de programmafinanciering van start gegaan die tot doel heeft de uitvoering en handhaving van het externe veiligheidsbeleid te versterken. Voor 2004 en 2005 samen bedraagt dit programma € 20 mln. Hiervan wordt het restant (€ 10 mln) thans overgeboekt van de Aanvullende Post naar VROM.

Incidentele subsidies (vermelding in 1^e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

Aan de provincie Noord Holland is op grond van de Regeling financiële bepalingen bodemsanering 2002 een subsidie van € 322 000,- verleend ten behoeve van de bodemsanering van een bedrijventerrein te Zwanenburg. De subsidieaanvraag bij VROM heeft echter plaatsgevonden nadat de provincie Noord-Holland de subsidie aan de eigenaar had toegezegd. Dit is niet conform de regeling. Omdat het één van de eerste aanvragen van dit bevoegd gezag onder de regeling betrof en de procedurele afwijking van de regelgeving kan worden toegeschreven aan onervarenheid, wordt voor dit geval een uitzondering gemaakt.

Aan VNO-NCW, MKB Nederland, en de brancheorganisaties Bovag, Metaalunie, Netex en FME-CWM is in totaal een subsidie toegekend van € 2 mln voor ontwikkeling en haalbaarheidsonderzoek t.b.v. het «Bodemcentrum». Deze eventueel op te richten uitvoeringsorganisatie zal bedrijven uit het MKB ondersteunen bij bodemsaneringen.

Artikel 08. Versterken ruimtelijke kwaliteit landelijke gebieden

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	8 796			8 796				
Uitgaven:	10 273	0	0	10 273	0	0	0	0
Programma:	8 929	0	0	8 929	0	0	0	0
Bescherming en ontwikkeling landelijk gebied:	8 929	0	0	8 929	0	0	0	0
Aankoop bufferzones	6 454			6 454				
Ontwikkeling Waddengebied	0			0				
Overige instrumenten landelijk gebied	654			654				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Ontwikkelingsbijdrage landelijk gebied	1 363			1 363				
Beleidslijn Ruimte voor de rivier	68			68				
Investeringsbijdragen Vijfde Nota uit FES-fonds	0			0				
Onderzoek DGR	160			160				
Communicatie-instrumenten	230			230				
Overig programma:	0	0	0	0	0	0	0	0
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	1 344	0	0	1 344	0	0	0	0
Apparaat:								
Juridische instrumenten	129			129				
Apparaat DGR	1 215			1 215				
Ontvangsten:	0			0				

Artikel 09. Versterken ruimtelijke kwaliteit in Europees verband

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	7 900			7 900				
Uitgaven:	7 723	0	0	7 723	0	0	0	0
Programma:	6 927	0	0	6 927	0	0	0	0
Internationale afstemming ruimtelijke inrichting:	6 453	0	0	6 453	0	0	0	0
Noordzeegebied (Interreg)	0			0				
Noordwest metropolitan (Interreg)	0			0				
Hoogwaterprogramma Rijn/Maas (IRMA)	0			0				
Interreg III	6 364			6 364				
Ontwikkeling Waddengebied	89			89				
Concurrerende ruimtelijke inrichting mainports:	259	0	0	259	0	0	0	0
Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR)	0			0				
Ontwikkeling nationale luchthaven (ONL)	259			259				
Overig programma:	215	0	0	215	0	0	0	0
Overige instrumenten DGR	200			200				
Onderzoek DGR	0			0				
Communicatie-instrumenten	15			15				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	796	0	0	796	0	0	0	0

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Apparaat: Juridische instrumenten	44			44				
Apparaat DGR	752			752				
Ontvangsten:	0	0	0	0				

Artikel 10. Verbeteren nationale milieukwaliteit

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	24 082		599	24 681	703	645	630	630
Uitgaven:	16 178	0	- 2 825	13 353	- 3 297	- 6 000	630	630
Programma: Duurzaam bodembeheer:	10 380	0	- 2 891	7 489	- 3 319	- 5 964	681	681
Subsidies duurzaam bodembeheer	672	0	200	872	0	0	0	0
Instrumenten duurzaam bodembeheer	0		200	200				
Optimale waterketen: Instrumenten optimale waterketen	672			672				
	0	0	0	0	0	0	0	0
Subsidies duurzaam landelijk gebied: Subsidies duurzaam landelijk gebied	0	0	0	0	0	0	0	0
	0			0				
Duurzame landbouw: Aanvullend stikstofbeleid	0	0	0	0	0	0	0	0
	0			0				
Vitaal platteland: Instrumenten vitaal platteland	5 209	0	- 3 000	2 209	- 4 000	- 6 645	0	0
	5 209		- 3 000	2 209	- 4 000	- 6 645		
Overig programma: Overige instrumenten DGM Onderzoek DGM Communicatie-instrumenten Nader aan te wijzen	4 499 2 551 1 848 100 0	0	- 91 - 403 312	4 408 2 148 2 160 100 0	681 681 681	681 681	681 681	681 681
Apparaat: Apparaat: Juridische instrumenten Apparaat DGM	5 798 706 5 092	0	66	5 864 706 5 158	22	- 36	- 51	- 51
Ontvangsten:	0	0	0	0				

Incidentele subsidies (vermelding in 1^e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

Aan de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB) is voor 2005 een subsidie verleend van € 408 402. Het doel van deze subsidie is het versneld tot stand brengen van een in de bodembeheerssector dekkende structuur van normatieve documenten voor de kwaliteitsborging.

Artikel 11. Tegengaan klimaatverandering en emissies

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	75 111	- 1 161	26 042	99 992	- 2 344	1 087	280	55
Uitgaven:	107 741	- 1 161	10 785	117 365	117	- 2 547	1 780	5 755
Programma:	95 207	- 1 161	9 901	103 947	- 841	- 3 428	706	4 906
Internationale samenwerking milieu:	5 909	0	127	6 036	- 678	0	0	0
Subsidies internationale samenwerking milieu	4 848		- 1 368	3 480	- 678			
Overige instrumenten internationale samenwerking milieu	1 061		1 495	2 556	0	0	0	0
Verminderen uitstoot broeikasgassen:	39 085	0	3 359	42 444	3 400	- 2 500	1 500	5 700
Clean Development Mechanism	19 500		5 519	25 019	4 000			
Subsidies vermindering uitstoot broeikasgassen	8 350			8 350				
Overige instrumenten vermindering uitstoot broeikasgassen	11 235		- 2 160	9 075	- 600	- 2 500	1 500	5 700
Vermindering uitstoot verkeer en binnenvaart:	4 423	0	49	4 472	195	0	0	0
Subsidies uitstoot verkeer en binnenvaart	2 450			2 450				
Overige instrumenten uitstoot verkeer en binnenvaart	1 973		49	2 022	195			
Fiscale instrumenten en draagvlak voor milieubeleid:	27 344	- 1 161	9 293	35 476	- 143	- 1 035	99	99
Subsidies milieu-verantwoorde technologie	4 080		5 124	9 204				
Schadevergoedingen	0			0				
Overige instrumenten duurzame samenleving	6 351	- 461	2 755	8 645	1 721	829	1 009	1 099
Subsidies maatschappelijke milieuactiviteiten	16 913	- 700	1 414	17 627	- 1 864	- 1 864	- 910	- 1 000
Verminderen algemene uitstoot industrie:	7 333	0	- 1 702	5 631	- 1 761	930	0	0
Operationalisering								
Emissiehandel	2 395		- 290	2 105	- 1 691	1 000		
Subsidies verminderen algemene uitstoot industrie	0			0				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Overige instrumenten verminderen algemene uitstoot industrie	4 938		- 1 412	3 526	- 70	- 70		
Duurzaam produceren en consumeren:	2 682	0	1 013	3 695	0	0	0	0
Subsidies duurzaam produceren en consumeren	2 020		1 081	3 101				
Overige instrumenten duurzaam produceren en consumeren	662		- 68	594				
Overig programma:	8 431	0	- 2 238	6 193	- 1 854	- 823	- 893	- 893
Overige instrumenten DGM	457		112	569	- 681			
Onderzoek DGM	7 974		- 2 350	5 624	- 1 173	- 823	- 893	- 893
Communicatie-instrumenten	0			0				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	12 534	0	884	13 418	958	881	1 074	849
Apparaat:								
Juridische instrumenten	420			420				
Apparaat DGM	12 114		884	12 998	958	881	1 074	849
Ontvangsten:	1 200		5 124	6 324				

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Overige instrumenten duurzame samenleving

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Intensivering beleid administratieve lasten reductie	537	537
2. Overige mutaties	2 110	2 218
Totaal	2 647	2 755

Toelichting:

Ad 1) Intensivering beleid administratieve lasten reductie

Het beleid ter vermindering van de administratieve lasten wordt geïntensiveerd, waardoor in de landbouwsector mogelijk circa € 33,5 mln extra reductie bereikt kan worden door van vergunningen op een systeem van algemene regels over te stappen. Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre dit in meer sectoren doorgevoerd kan worden.

Artikel 12. Beheersen milieurisico's van stoffen, afval en straling

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	65 356		- 7 926	57 430	- 7 772	- 660	1 804	1 779
Uitgaven:	46 303	0	- 351	45 952	1 689	1 742	1 804	1 779
Programma:	40 328	0	- 687	39 641	1 199	1 199	1 199	1 199
Beheersen milieurisico's van stoffen:	12 498	0	733	13 231	833	751	962	962
Subsidies stoffenbeleid	10 000		1 260	11 260	1 240	1 240	1 240	1 240
Overige instrumenten stoffenbeleid	2 498		- 527	1 971	- 407	- 489	278	- 278
Beheersen milieurisico's van afvalstoffen:	21 078	0	674	21 752	1 240	1 607	1 607	1 607
Subsidies afvalstoffenbeleid	9 051		- 2 125	6 926				
Overige instrumenten afvalstoffenbeleid	12 027		2 799	14 826	1 240	1 607	1 607	1 607
Beheersen milieurisico's van straling:	3 125	0	100	3 225	200	428	428	428
Subsidies stralingsbeleid	2 400		100	2 500	200	428	428	428
Overige instrumenten stralingsbeleid	725			725				
Beheersen milieurisico's van GGO's:	1 855	0	- 1 495	360	200	279	279	279
Overige instrumenten GGO-beleid	1 855		- 1 495	360	200	279	279	279
Overig programma:	1 772	0	- 699	1 073	- 1 274	- 1 866	- 2 077	- 2 077
Overige instrumenten DGM	0			0				
Onderzoek DGM	1 122		- 699	423	- 1 274	- 1 866	- 2 077	- 2 077
Communicatie-instrumenten	650			650				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	5 975	0	336	6 311	490	543	605	580
Apparaat:								
Juridische instrumenten	841			841				
Apparaat DGM	5 134		336	5 470	490	543	605	580
Ontvangsten:	0	0	0	0				

Incidentele subsidies (vermelding in 1^e suppletore begroting voor wettelijke grondslag)

Aan het Bureau Medische Milieukunde van de GGD Brabant en de GGD Zeeland te Breda, wordt een subsidie van € 20 000 toegekend voor het project «Gezond (venti)leren op school».

Aan de UNEP wordt een subsidie toegekend van € 100 000 voor de organisatie van vergaderingen over het Cartagena Protocol. De subsidie maakt het mogelijk deelnemers uit ontwikkelingslanden te laten participeren, doordat hun reis- en verblijfskosten vergoed kunnen worden.

Artikel 13. Handhaving

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	74 450		551	75 001	551	351	351	351
Uitgaven:	74 418	0	1 926	76 344	726	526	526	351
Programma:	23 610	0	1 681	25 291	481	281	281	106
Overig programma:	23 610	0	1 681	25 291	481	281	281	106
Servicepunten milieu-handhaving	2 298			2 298				
Bijdrage RIVM	6 482		1 280	7 762	1 280	1 080	1 080	1 080
Overige instrumenten IG	14 171		401	14 572	- 799	- 799	- 799	- 974
Onderzoek IG	259			259				
Communicatie-instrumenten	400			400				
Nader aan te wijzen	0			0				
Apparaat:	50 808	0	245	51 053	245	245	245	245
Apparaat:								
Juridische instrumenten	296			296				
Apparaat Inspecties	50 512		245	50 757	245	245	245	245
Ontvangsten:	882			882				

De twee tabellen die hieronder gepresenteerd worden, betreffen correcties op de tabellen die in de VROM begroting 2005 op blz 173 en blz 175 staan.

13.2. Naleving wet- en regelgeving en beleid betaalbaarheid en vrije woonkeuze (artikel 2)

Tabel 13.2 Prestaties Prioriteiten 2005 (artikel 2)

Wet- en regelgeving	Doelstelling		Prestaties
	Streefwaarde: wat willen we uiteindelijk bereiken en wanneer?	Referentiewaarde wat is de huidige situatie?	Wat gaat VI doen om het doel te bereiken?
Woningwet (huisvesting statushouders)	Op 31 december 2005 hebben alle gemeenten hun wettelijke taakstelling bij de huisvesting van statushouders (vergunninghouders tot verblijf in Nederland na asielprocedure) volledig ingevuld	397 gemeenten hebben hun taakstelling niet volledig vervuld.	<ul style="list-style-type: none"> • monitoren van de voortgang • provincies aanspreken op hun toezichhoudende en handhavende taken • zo nodig ingrijpen door middel van bestuurlijk overleg • bewaken van beleidsaanpassingen en regelgeving op handhaafbaarheid

Toelichting wijziging tabel 13.2: Doelstelling en prestaties zijn anders verwoord.

Tabel 13.4. Prestaties Prioriteiten 2005 (artikelen 6 en 8)

Wet- en regelgeving	Doelstelling		Prestaties
	Streefwaarde: wat willen we uiteindelijk bereiken en wanneer?	Referentiewaarde: wat is de huidige situatie?	Wat gaat VI doen om het doel te bereiken?
Wet Ruimtelijke Ordening. Zie tabel 13.3 en 13.5	In 2010 functioneert 90% van de gemeenten en provincies op adequaat niveau voor wat betreft de uitvoering en handhaving van de VROM wet- en regelgeving	40% van de gemeenten functioneert op adequaat niveau	In 2005 integraal onderzoek bij 120 gemeenten en 3 provincies
Wet Ruimtelijke Ordening	> 90% naleefgedrag van gemeenten in 2008	Matig (60–80%)	Het toetsen aan het rijksbeleid (nota ruimte) van bestemmingsplannen en art. 19 op basis van een aantal thema's waaronder reconstructieplannen
Deel 3 Vijfde nota (ruimte voor de rivier)	Alle gemeenten hebben eind 2005 overeenkomstig de beleidslijn Ruimte voor de Rivier geactualiseerde bestemmingsplannen	40 gemeenten voldoen nog niet	Onderzoek bij 40 gemeenten die nu nog niet voldoen

Toelichting wijziging tabel 13.4: De Reconstructieplannen en PKB Waddenzee zijn als direct object van handhaving vervallen en worden getoetst in het kader van de WRO.

Artikel 14. Huisvesting Koninklijk Huis, Hoge Colleges van Staat en Ministerie van Algemene Zaken

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	54 070		17 665	71 735	869	369		
Uitgaven:	54 070	0	17 665	71 735	869	369	0	0
Programma: Huisvesting Hoge Colleges van Staat en ministerie van Algemene Zaken:	54 070	0	17 665	71 735	869	369	0	0
Onderhoud	34 483	0	11 286	45 769	189	- 311	0	0
Investeringen	8 085		12 056	8 085				
Huren	23 165		139	35 221				
Asbestsanering	2 324		- 909	2 463	189	- 311		
	909			0				
Huisvesting Koninklijk Huis:	19 587	0	6 379	25 966	680	680	0	0
Paleizen	11 984		6 379	18 363	680	680		
Functionele kosten	7 603			7 603				
Ontvangsten:	2 269			2 269				

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Investerings

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Herbouw Catshuis	5 353	5 353
2. Aanvullende beveiligingsmaatregelen 2 ^e Kamer	3 000	3 000
3. Beveiliging Binnenhofterrein	851	851
4. C2000 Communicatienetwerk	2 000	2 000
3. Overige mutaties	852	852
Totaal	12 056	12 056

Toelichting:

Ad 1, 2, 3 en 4)

De brandschade in het Catshuis wordt hersteld. Daarnaast worden diverse additionele beveiligingsmaatregelen op en rond het Binnenhofterrein getroffen op advies van de AIVD. Tevens worden er aanpassingen verricht om de binnenhuisdekking van het C2000 communicatienetwerk te garanderen.

Instrument: Paleizen

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Grondaankoop Paleis Soestdijk	3 100	3 100
2. Noordeinde 70-72	680	680
3. Overige mutaties	2 599	2 599
Totaal	6 379	6 379

Toelichting:

Ad 1 en 2) *Grondaankoop Paleis Soestdijk en Noordeinde 70-72*

Het paleis Soestdijk is eigendom van de Staat, voor de grond geldt dit slechts ten dele. Met deze grondaankoop komt een perceel in de directe nabijheid van het paleis eveneens in handen van de Staat. Voor de Dienst Koninklijk Huis op het Noordeinde in Den Haag vindt een renovatie en uitbreiding van werkplekken plaats.

2.3. De niet-beleidsartikelen

Artikel 15. Algemeen

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	152 771	- 514	- 3 075	149 182	- 6 049	- 6 846	- 7 058	- 6 808
Uitgaven:	175 185	- 514	- 705	173 966	- 6 049	- 6 846	- 7 058	- 6 808
Programma:	12 498	- 292	866	13 072	- 3 624	- 4 334	- 4 317	- 4 317
Advisering Bestuursrecht-spraak:	4 934	0	0	4 934	0	0	0	0
Stichting Advisering Bestuursrechtspraak	4 934			4 934				
VROM-brede voorlichting:	4 451	- 292	0	4 159	- 292	- 292	- 292	- 292
Communicatie-instrumenten	4 451	- 292		4 159	- 292	- 292	- 292	292
Vastgoedinformatie-voorziening:	1 696	0	2 138	3 834	0	0	0	0
Coördinatie Geo informatie	1 379			1 379				
Overige vastgoed-informatievoorziening	0		2 138	2 138				
Overige instrumenten DGR	317			317				
Beleidsontwikkeling:	145	0	0	145	0	0	0	0
Ontwerp en beeld-ontwikkeling	145			145				
Overig programma:	1 272	0	- 1 272	0	- 3 332	- 4 042	- 4 025	- 4 025
Onverdeeld RGD	267		- 267	0	- 2 320	- 2 820	- 2 803	- 2 803
Bijdrage loket bouwen en wonen	0			0				
Overige instrumenten DGM	0			0				
Onderzoek DGM	1 005		- 1 005	0	- 1 012	- 1 222	- 1 222	- 1 222
Nader aan te wijzen	0			0				

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Apparaat: Departementsleiding, control, expertdiensten en overige staf:	162 687	- 222	- 1 571	160 894	- 2 425	- 2 512	- 2 741	- 2 491
Juridische instrumenten	75 406	0	- 1 571	73 835	- 1 980	- 1 845	- 2 074	- 1 824
Apparaat CS	279		232	279				
Apparaat RGD	32 313			32 545				
Apparaat DGW	2 517			2 517				
Apparaat DGR	16 265			16 265				
Apparaat DGM	11 441			11 441				
	12 591		- 1 803	10 788	- 1 980	- 1 845	- 2 074	- 1 824
Gemeenschappelijke voorzieningen:	81 744	- 222	0	81 522	- 445	- 667	- 667	667
Huurbijdrage aan RGD	29 797	- 222		29 575	- 445	- 667	- 667	- 667
Overige gemeenschappelijke voorzieningen	51 947			51 947				
Postaktieven:	5 537	0	0	5 537	0	0	0	0
Apparaat CS	1 318			1 318				
Apparaat RPB	0			0				
Apparaat DGW	2 276			2 276				
Apparaat DGR	369			369				
Apparaat DGM	1 270			1 270				
Apparaat Inspecties	304			304				
Ontvangsten:	21 980		39 030	61 010				

Toelichting relevante mutaties:

Ontvangsten artikel 15:

Op dit artikel hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Ontvangsten
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:	
1. Afdracht agentschap Rijksgebouwendienst over het jaar 2004	36 892
2. Overig	2 138
Totaal	39 030

Toelichting:

Ad 1) *Afdracht agentschap Rijksgebouwendienst over het jaar 2004*
Het positieve resultaat van het agentschap Rgd in 2004 heeft geleid tot een eigen vermogen dat hoger is dan de comptabele wetgeving voorschrijft. Het surplus eigen vermogen wordt afgedragen aan het moederdepartement en valt vervolgens vrij aan de algemene middelen.

Artikel 16. Nominaal en onvoorzien

(bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
	Stand ontwerp-begroting 2005	Mutaties via NvW en amendement	Mutaties 1e suppletore begroting 2005	Stand 1e suppletore begroting 2005	Mutatie 2006	Mutatie 2007	Mutatie 2008	Mutatie 2009
Verplichtingen:	17 503	0	23 648	41 151	16 222	- 143	- 7 441	- 12 478
Uitgaven:	17 503	0	23 648	41 151	16 222	- 143	- 7 441	- 12 478
Programma:	17 503	0	23 648	41 151	16 222	- 143	- 7 441	- 12 478
Loonbijstelling:	3 425	0	2 907	6 332	312	303	286	285
Loonbijstelling	3 425		2 907	6 332	312	303	286	285
Prijsbijstelling:	14 990	0	5 986	20 976	5 808	5 735	5 071	4 885
Prijsbijstelling	14 990		5 986	20 976	5 808	5 735	5 071	4 885
Onvoorzien:	3 754	0	0	3 754	0	0	0	0
Onvoorzien	3 754			3 754				
Nog nader te verdelen:	- 4 666	0	14 755	10 089	10 102	- 6 181	- 12 798	17 648
Nog nader te verdelen taakstellingen	- 12 452		- 7 807	- 20 259	- 8 933	- 13 125	- 13 125	- 13 125
Nog nader te verdelen overig	7 786		22 562	30 348	19 035	6 944	327	- 4 523
Ontvangsten:	0			0				

Toelichting relevante mutaties:

Instrument: Nog nader te verdelen taakstellingen

Op dit instrument hebben de volgende mutaties plaatsgevonden:

Bedragen x € 1000	Verplichtingen	Uitgaven
Mutaties 1 ^e suppletore begroting:		
1. Naar EZ taakstelling externen (Senter/Novem)	- 893	- 893
2. PIA taakstelling VROM	- 2 746	- 2 746
3. PIA taakstelling VROM RGD	- 1 755	- 1 755
4. PIA taakstelling VROM huisvesting AZ	- 45	- 45
5. Taakstelling Adviesraden	- 432	- 432
6. Negatieve Eindejaarsmarge 2004	- 1 936	- 1 936
Totaal	- 7 807	- 7 807

Toelichting:

Ad 1) Naar EZ taakstelling externen

Met EZ is overeenstemming bereikt over de efficiencytaakstelling van het Strategisch Akkoord voor agentschappen. In ruil voor een tariefverlaging van SenterNovem boekt VROM daarom een navenant budget af, waarmee de taakstelling wordt geëffectueerd. De reeks zal in een later stadium worden verdeeld over de betrokken beleidsinstrumenten.

Ad 2, 3 en 4) Professionele Inkoop en Aanbesteding taakstelling (PIA)

Deze taakstelling uit het Hoofdlijnenakkoord stond tot op de begroting van EZ. Een eerste uitboeking hiervan heeft plaatsgevonden in de begroting 2005. De definitieve verdeling over de verschillende departementen is

heden duidelijk en daarom volgt een nieuwe uitboeking naar de VROM begroting.

Er moeten nog passende maatregelen op de VROM begroting worden getroffen om deze taakstelling naar de beleidsartikelen uit te boeken.

Ad 5) Taakstelling Adviesraden

Deze taakstelling vloeit voort uit de motie Verhagen waarin staat dat er bezuinigd moet worden op adviesraden. Uitboeking hiervan vindt later plaats.

Ad 6) Negatieve Eindejaarsmarge 2004

VROM heeft het jaar 2004 met een lichte overuitputting afgesloten en zal diensgevolge dit bedrag in 2005 moeten compenseren.

Wetsartikel 2 (begroting agentschap «Rijksgebouwendienst»)

3. Agentschapsbegroting «Rijksgebouwendienst»

Begrotingsstaat 2005 (in € x 1 000)

Totaal baten	Totaal lasten	Saldo baten en lasten
1 300 881	1 296 119	4 762
Totaal kapitaaluitgaven	Totaal kapitaalontvangsten	
758 705	527 000	

**Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting 2005 naar de stand van de Voorjaarsnota:
(bedragen in € 1000)**

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1e suppletoire begroting	Totaal geraamd
Baten			
Leveren producten/diensten:			
Opbrengsten departementen	1 210 278	- 24 865	1 185 413
Opbrengsten moeder	77 858	18 336	96 194
Opbrengsten derden	13 275	- 3 001	10 274
Bedrijfsvoering:			
Rentebaten	2 411	1 589	4 000
Overige baten	-	5 000	5 000
Totaal baten	1 303 822	- 2 941	1 300 881
Lasten			
Product Huisvesting:			
P&M beheren van gebouwen	62 294	- 867	61 427
Huren vanuit de markt	289 538	- 8 837	280 701
Rentelasten	303 045	- 14 905	288 140
Afschrijvingen	266 715	5 462	272 177
Dagelijks beheer	93 476	- 7 103	86 373
Mutaties voorzieningen	109 196	1 950	111 146
Belastingen en heffingen	25 491	- 1 894	23 597
Invest. buiten gebruiksvergoedingen	104 708	19 556	124 264
Overige producten:			
Services	27 401	- 3 814	23 587
Adviezen	15 764	- 5 302	10 462
Beleid	9 245	-	9 245
Overige lasten	-	5 000	5 000
Totale lasten	1 306 873	- 10 754	1 296 119
Saldo	- 3 051	7 813	4 762

Toelichting

De lagere raming opbrengst departementen wordt met name veroorzaakt doordat de totale omzet aan gebruiksvergoedingen thans € 22 mln lager wordt begroot. Dit komt deels door lagere opbrengsten voor lopende contracten voor markthuren en deels doordat minder projecten zijn opgeleverd dan eerder geraamd. De bijbehorende kosten (met name huren vanuit de markt, rentelasten en afschrijvingen) nemen met dezelfde bedragen af, zodat dit niet tot een resultaatteffect leidt.

De gestegen opbrengst moeder komt met name voort uit een hoger aantal investeringsprojecten die worden uitgevoerd voor klanten buiten het huur-verhuurmodel. Deze stijging van de begrote opbrengsten houden gelijke tred met de stijging van de begrote kosten voor deze activiteiten.

In de nieuwe raming is voor de post overige baten structureel voor € 5 mln geraamd omdat uit ervaring blijkt dat op verkoop onroerend goed en op projecten deels positieve resultaten worden geboekt die op deze post worden verantwoord.

De negatieve resultaten op projecten worden verantwoord bij de post overige lasten.

De verlaging van de post adviezen heeft betrekking op een naar verwachting mindere vraag naar dit product. Tegenover de lagere kosten staan lagere opbrengsten zodat dit niet leidt tot een resultaatteffect.

Het saldo van baten en lasten stijgt naar verwachting met bijna € 8 mln als gevolg van de meevallende rente-effecten. Het risico als gevolg van het verschil tussen de geraamde en werkelijke inflatie in relatie tot de rente- en aflossingsschema's leidt tot renteresultaten bij de Rgd die ten laste c.q. ten gunste van het bedrijfsresultaat van de Rgd komen.

Staat van kapitaaluitgaven en -ontvangsten (in € x 1 000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1 ^e suppletore begroting	Totaal geraamd
Kapitaaluitgaven			
Investering	500 000	17 000	517 000
aflossing leningen	211 678	- 6 865	204 813
afdracht surplus agentschapsvermogen	6 916	29 976	36 892
Totaal	718 594	40 111	758 705
kapitaalontvangsten			
Afstoot	10 000	-	10 000
Leenfaciliteit	500 000	17 000	517 000
Totaal	510 000	17 000	527 000

Toelichting:

Voor een toelichting op de mutaties in de kapitaaluitgaven en -ontvangsten wordt verwezen naar de toelichting bij het kasstroomoverzicht.

Kasstroomoverzicht voor het jaar 2005: Opbouw vanaf de stand ontwerpbegroting 2005 naar de stand van de Voorjaarsnota (bedragen in € 1000)

	(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Mutaties (+ of -) 1 ^e suppletore begroting	Stand 1 ^e suppletore begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2005	172 100	195 195	367 295
2. Totaal operationele kasstroom	185 824	52 491	238 315
Totaal investeringen	- 500 000	- 17 000	- 517 000
Totaal boekwaarde desinvesteringen	10 000		10 000
3. Totaal investeringskasstroom	- 490 000	- 17 000	- 507 000
Enmalige uitkering aan moederdepartement	- 6 916	- 29 976	- 36 892
Enmalige storting door moederdepartement	-		-
Aflossingen op leningen	- 211 678	6 865	- 204 813
Beroep op leenfaciliteit	500 000	17 000	517 000
4. Totaal financieringskasstroom	281 406	- 6 111	275 295
5. Rekening-courant RHB 31 december 2005 (=1+2+3+4) (maximale roodstand 0,5 miljoen euro)	149 330	224 575	373 905

Toelichting:

De beginstand van de rekening-courant RHB is aangepast op de realisatie ultimo 2004.

De operationele kasstroom is aangepast naar aanleiding van de wijziging in de afschrijvingskosten en de egalisatie, voortvloeiend uit de wijzigingen in de raming van baten en lasten.

De investeringskasstroom is iets hoger vanwege een tweetal aankopen die leiden tot extra investeringen in 2005. Deze leiden ook tot een extra beroep leenfaciliteit in 2005 met € 17 mln.

De financieringskasstroom is verder aangepast als gevolg van de eenmalige uitkering aan het moederdepartement. Het eigen vermogen wordt verlaagd middels de afdracht aan het moederdepartement omdat de maximaal toegestane hoogte van het eigen vermogen het voorgaand jaar is overschreden.

Tabel: Overzicht vermogensontwikkeling (bedragen in € 1000)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Eigen vermogen per 1 januari	70 542	109 469	97 085	64 955	74 063	63 967	54 470	46 746
Saldo van baten en lasten	62 790	42 761	4 762	10 712	3 486	-3 658	-7 724	-8 186
Directe mutaties in het eigen vermogen:								
- uitkering aan het moederdepartement	23 863	55 145	36 892	1 604	13 582	6 025	0	0
- exploitatiebijdrage moederdepartement								
- overige mutaties								
Eigen vermogen per 31 december	109 469	97 085	64 955	74 063	63 967	54 470	46 746	38 374

Toelichting:

De mutaties in het vermogen worden veroorzaakt door een gewijzigd saldo van baten en lasten. Daarnaast mag het eigen vermogen van de Rgd maximaal 5% zijn van de gemiddelde omzet van de afgelopen drie jaar. Het surplus wordt in het daaropvolgende begrotingsjaar afgedragen aan het moederdepartement.